ÓRATERV

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: Történelem is állampolgári ismeretek

Az évfolyam: 9. b

Az óra címe: A tatárjárás II.

Az óra célja és feladata: A diákok megismerjék a 13. század történelmi összefüggéseit, különös tekintettel IV. Béla politikáját és a tatárjárást; a tatárjárás történéseinek nyomon követése, következményeinek elemzése és értékelése.

Az óra fő didaktikai feladata: A megtanult ismeretek rendszerezése és felidézése. Gondolkodási készség fejlesztése. Időbeli és térbeli tájékozódás fejlesztése. Ismeretbővítés. Erkölcsi érzék fejlesztése. A kritikai gondolkodás elősegítése, választási lehetőségek bemutatásával.

Előzetes ismeretek: IV. Béla új politikai irányvonalának megismerése a tatárjárás előtt. A tatárjáráshoz vezető okok feltárása. Julianus barát, Batu kán, Kötöny és a tatárok.

Tervezett tanulási eredmény: A tanulók a történelmi összefüggések megismerése mellett elsajátítják a tatárjárással kapcsolatos kronológiai adatokat.

Az óratervet készítő pedagógus/hallgató neve: Nikl Ágnes Dorottya
Vezetőtanára: Ispánovity Márta
Dátum: 2021. 11. 08. hétfő

Idő percben	Tanári tevékenységek, a tanár feladatának leírása	Tanulói tevékenységek, a tanulók feladatának leírása	Didaktikai feladat, részcél	Munkaforma	Módszerek	Eszközök
0 – 3	Az óra bevezetése.	Az órára való „megérkezés”.	Ráhangolódás.	Egyéni.	-	-
4 – 8	Az óra eleji ráhangoló feladat ismertetése. A feladat megoldása. Igaz-hamis feladat az előző órához kapcsolódóan.	A ráhangoló feladat megértése és megoldása. (2 perc)	Ráhangolódás, óra eleji ismétlés.	Egyéni.	Feladatmegoldás	Feladatlap
9 – 10	Az igaz-hamis feladat ellenőrzése.	Válaszolnak a kérdésekre.	Ellenőrzés	Szóbeli	Közös megbeszélés	
10 – 12	A 2. feladat ismertetése.	A feladat megértése. A keresztrejtvény megoldása óra közben.	Ráhangolódás és majd reflektálás óra végén.	Egyéni	Feladatmegoldás	Feladatlap
13 – 15	Előző órai Rogerius feladat utolsó bekezdésének ellenőrzése.	Válaszolnak a kérdésekre.	Ellenőrzés	Szóbeli	Közös megbeszélés	Rogerius feladatlap
16 – 20	A tatárjárás előzményei. Julianus barát és a kunok. Videó megtekintése (4:46 – 7:50) 3 perces részlet. https://youtu.be/YYTGNEU8MO4	A videó megtekintése figyelmesen.	Jelentésteremtés, ismeretbővítés.	Egyéni	Szemléltetés	Interaktív tábla

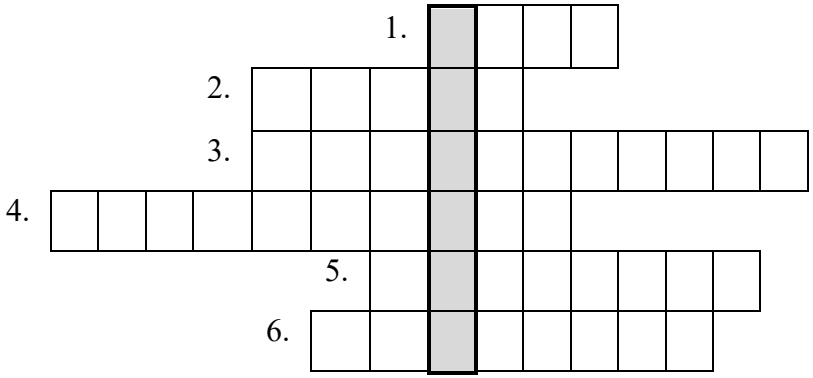
21 – 29	Vázlat megírása. A tanár a smarton is kitölti a vázlatot. - Julianus barát - mongolok - kunok - 1235: magyarok felkeresése, Julianus barát → mongolok híre - mongolokkal szemben csatát vesztett kun fejedelem bebocsátást kért Bélától - széttelepíti a kunokat - sok konfliktus alakul ki Béla és a magyarok között: vetésekben, szőlőkben károkat okoznak, érdekes a viselkedésük is - a tanárok elfoglalják Kijevet csak erre a hírre kezdi meg Béla a védekezést (előtte nem vették komolyan) - kunok letelepedése - nemesek felháborodása - nem veszik komolyan a fenyegetést - 1240: a tatárok elfoglalják Kijevet	A hiányos vázlat kitöltése.	Ismeretbővítés és a fogalmak tisztázása.	Egyéni, illetve közös megbeszélés alapján.	Megbeszélés	Interaktív tábla
30 – 32	A mongol támadás. A kunok kivonulása (Kötöny meggyilkolása). Vác elfoglalása, Bélának önerejére kell támaszkodnia, Batu kán vezeti a főhadsereget.	Figyelem.	A diákok megértsék a Muhi csata előzményeit.	Egyéni	Tanári magyarázat	-
33 – 36	A muhi csata. A videó megtekintése. 1:21 perc https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_5_nat2020/lecke_05_017 (A muhi csata című videó)	A videó megtekintése. A hiányos szöveg kitöltése.	A gyerekek megismerjék a muhi csata eseményeit.	Egyéni	Szemléltetés és feladatmegoldás	Interaktív tábla
37 – 38	A hiányos szöveg kiegészítése.	A szöveg kitöltése.	Önellenőrzés	Egyéni	Feladatmegoldás	-
39 – 41	A muhi csatához tartozó feladat ellenőrzése.	A kérdések megválaszolása.	Ellenőrzés	Szóbeli	Közös megbeszélés.	Interaktív tábla
42 – 45	Az óra szintetizálása, lezárása. Az óra elején kiosztott keresztrejtvény ellenőrzése. A házi feladat ismertetése.	Figyelem, válaszolnak a kérdésekre.	A gyerekek levonják az óra tanulságait.	Szóbeli	Közös megbeszélés	Interaktív tábla

IV. Béla és a tatárjárás

I. Igaz vagy hamis? Dönts el az alábbi állításokról! A hamis állítások hibáit javítsd ki!

1. II. András testvére volt IV. Béla. ☐
2. IV. Béla 1235-ben került a trónra. ☐
3. Béla Folytatta az előző király politikáját, így sok birtokot adományozott el. ☐
4. Királyi tekintélyét azzal szerette volna növelni, hogy a nemesekkel személyesen tárgyalta meg ügyeiket. ☐
5. Béla király és a magyarok közötti gyűlölködés egyik oka az volt, hogy a vele szemben állókat börtönbe vetette. ☐

II.

Oldd meg a keresztrejtvényt óra végéig! A tanóra alatt hozzá jutsz a kitöltéséhez szükséges információkhoz.

1. A tatárjárás legemlékezetesebb összecsapása itt zajlott.
2. Ez a népcsoport kért bebocsátást IV. Bélától az országba.
3. Az előbbi népcsoport harcmodora.
4. A tatárjárás előtt és közben sincs _____a nemesek és a király között.
5. _____ spalatói érsek alaposan ismerte a magyar viszonyok a tárgyalt időszakban.
6. Ő az a szerzetes, aki hírt hoz a közeledő tatárjárás veszélyéről.

IV. Béla és a tatárjárás

Julianus barát:

Kunok

életmód:
harcmodor:
vezető:
miért engedi be őket IV. Béla?

Mongolok

Dzsingisz kán egyesítette a törzseket → erős mongol állam létrehozása

A tatárjárás előzményei

_____ letelepítés
_____ felháborodása és a királytól való eltávolodás
1240: a _____ elfoglalják Kijevet
_____veszik komolyan a fenyegetést

3. A muhi csata. A videó alapján egészítsd ki a szöveget!

1241-ben a mongolok 3 irányból támadtak. A Vereckei-hágón át érkezett a Batu vezette fősereg. A döntő ütközetre 1241. 04. 11-én került sor: IV. Béla oldalán felsorakoztak _____ és _____. A _____ táboruk a Sajó _____ partján lévő Muhi pusztán volt. Velük szemben a Sajó bal partján áll fel _____ kán serege. Az első csatát _____ vélték a magyarok. A tatárok nem messze a hadseregtől találtak egy _____, így már _____ oldalról támadni kezdtek a mongolok és hajnalban a király seregét körülvéve, jégesőként kezdték lőni _____ a hadseregre. Kevesen tudtak megmenekülni, de _____ köztük volt.

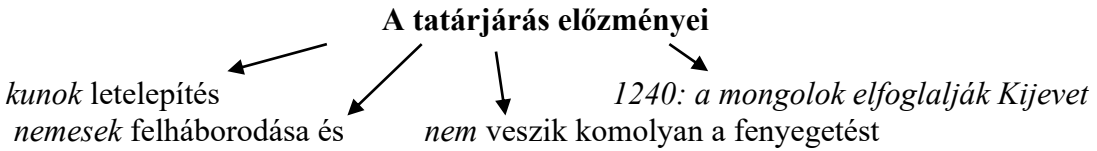
IV. Béla és a tatárjárás
Táblakép és válaszok

IV. Béla és a tatárjárás

Igaz vagy hamis? Dönts el az alábbi állításokról!
1. II. András testvére volt IV. Béla. **H: A fia volt.**
2. IV. Béla 1235-ben került a trónra. **I**
3. Béla Folytatta az előző király politikáját, így sok birtokot adományozott el. **H: birtokrestaurációba fogott**
4. Királyi tekintélyét azzal szerette volna növelni, hogy a nemesekkel személyesen tárgyalta meg ügyeiket. **H: kérvényeket kellett benyújtaniuk, nem találkozhattak vele személyesen**
5. Béla király és a magyarok közötti gyűlölködés egyik oka az volt, hogy a vele szemben állókat börtönbe vetette. **I**

Julianus barát: *domonkos rendi szerzetes, a magyarok felkutatása (Magna Hungaria), hírt hoz a mongol veszélyről*
Kunok
életmód: *nomád*
harcmodor: *könnyűlovas*
vezető: *Kötöny*
miért engedi be őket IV. Béla? *bevethetőek lesznek majd a mongolokkal szemben, neki fognak engedelmeskedni*

Mongolok
Dzsingisz kán egyesítette a törzseket → erős mongol állam létrehozása, *Batu kán vezeti a tatárjárást (Dzsingisz kán unokája)*
A tatárjárás előzményei

1241-ben a mongolok 3 irányból támadtak. A Vereckei-hágón át érkezett a Batu vezette fősereg. A döntő ütközetre 1241. 04. 11-én került sor: IV. Béla oldalán felsorakoztak **besenyők** és **templomos lovagok**. A **szekér** táboruk a Sajó **jobb** partján lévő Muhi pusztán volt. Velük szemben a Sajó bal partján áll fel **Batu** kán serege. Az első csatát **sikeresnek/megnyertnek** vélték a magyarok. A tatárok nem messze a hadseregtől találtak egy **gázlót,** így már **két** oldalról támadni kezdtek a mongolok és hajnalban a király seregét körülvéve, jégesőként kezdték lőni **nyilaikat** a hadseregre. Kevesen tudtak megmenekülni, de **Béla** köztük volt.